

Standardy Ochrony Małoletnich **obowiązujące w Pracowni Psychoterapii DIALOGI**

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz.1606)

Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)

Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)

Standardy Ochrony Małoletnich obowiązują od dnia **15.08.2024** r.

Wprowadzenie:

Niniejszy dokument określa standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa i dobra dzieci. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

Podstawową zasadą wszystkich działań podejmowanych przez terapeutów, specjalistów oraz osoby współpracujące z Pracownią Psychoterapii DIALOGI jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.

Słownik terminów:

pracownia – Pracownia Psychoterapii DIALOGI;

małoletni (dziecko, uczeń, pacjent) – każda osoba do ukończenia 18 roku życia, która uczęszcza na terapię do Pracowni Psychoterapii DIALOGI

pracownik/personel pracowni – każdy pracownik współpracujący z pracownią (bez względu na rodzaj umowy), w tym stażyści, lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają kontakt z małoletnimi;

opiekun dziecka – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, albo inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym: rodzina zastępcza).

osoba najbliższa małoletniemu - matka, ojciec, babcia, dziadek; rodzeństwo: siostra, brat,

w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie; w przypadku jej braku – osoba pełnoletnia wskazana przez małoletniego;

krzywdzenie - popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika/personel pracowni, a także każde zamierzone lub niezamierzone działanie lub zaniechanie i zaniedbywanie ze strony opiekuna dziecka, pracownika lub osoby trzeciej, które negatywnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka;

przemoc fizyczna – każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.;

przemoc seksualna – zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa; wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm);

przemoc psychiczna – powtarzający się wzorec zachowań, który narusza godność osobistą dziecka, poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać;

zaniechanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia zdrowia i/lub trudności w rozwoju dziecka;

przemoc domowa – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;

osoba stosująca przemoc domową – osoba, która dopuszcza się przemocy domowej;

świadek przemocy domowej – osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Standardy Ochrony Małoletnich obejmują:

1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Pracowni.
2. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.
3. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika, osobę trzecią, inne dziecko lub opiekuna.
4. Zasady ustalenia planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
5. Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów Ochrony Małoletnich.
6. Zasady ochrony danych osobowych małoletniego.
7. Zasady ochrony wizerunku dziecka.
8. Zasady udostępniania Standardów Ochrony Małoletnich pracownikom, rodzicom i dzieciom.

&1

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIM A PERSONELEM PRACOWNI

1. Każdy z terapeutów współpracujących z Pracownią jest osobą, która nie widnieje w Krajowym Rejestrze Karnym oraz w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.
2. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu jego intymności i godności.
3. Niedopuszczalne są zachowania, które wzbudzają poczucie zagrożenia lub noszą znamiona: przemocy fizycznej, emocjonalnej, erotyzowania lub seksualizacji relacji.
4. Nie dopuszcza się komunikacji z małoletnim, która ma akcenty wrogości, wulgaryzmów, agresji, złośliwości i ironicznych komentarzy. Komunikacja nie powinna: wzbudzać w małoletnim poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk), obniżać i niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć), upokarzać (publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie), naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).
5. Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi fizycznej bądź psychicznej.
6. W sytuacjach wymagających wykonania przez personel placówki czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego unikać należy innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z małoletnim, w szczególności w przypadku udzielania pomocy małoletniemu w ubieraniu i rozbieraniu, korzystaniu z toalety.

7. Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu każdego małoletniego, bez względu na pochodzenie, rasę, wyznanie i narodowość.

8. Pracownik zobowiązany jest do zapewnienia dzieciom, w sytuacji, kiedy poczują się niekomfortowo, stosowną pomoc, zgodną z instrukcją jej udzielania.

&2

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH

1. Osoby pracujące lub współpracujące z Pracownią w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia małoletnich:

■ dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić; obrażenia są w różnej fazie gojenia

■ podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., dziecko często je zmienia

■ dziecko boi się rodzica lub opiekuna, boi się powrotu do domu

■ dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła

■ dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.

■ dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.

■ jeżeli z objawami u małoletniego współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów, to podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone jest szczególnie uzasadnione.

Niepokojące zachowania rodziców to:

■ rodzic/opiekun podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń dziecka

■ rodzic/opiekun odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka

■ rodzic/opiekun mówi o małoletnim w negatywny sposób, obwinia, poniża, strofuje dziecko

■ rodzic/opiekun poddaje małoletniego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy, zbyt pobłażliwy lub odrzuca małoletniego

■ rodzic/opiekun zachowuje się agresywnie

2. Każdy terapeuta, który zauważy lub podejrzewa, że małoletni pacjent jest krzywdzony, zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.

3. Wszystkie osoby pracujące lub współpracujące z Pracownią Psychoterapii DIALOGI, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych otrzymały informację o krzywdzeniu małoletniego pacjenta lub inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

&3

ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA PRZEZ PRACOWNIKA, OSOBĘ TRZECIĄ, INNE DZIECKO LUB OPIEKUNA

1. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, pracownik powinien:

- sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego.
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami lub opiekunami prawnymi. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia wobec małoletniego jednego z czynów określanych w słowniku mianem „krzywdzenia” terapeuta składa zawiadomienie do odpowiednich organów, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.).
- w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego terapeuta zawiadamia policję.
- w sytuacji, gdy sprawcą przemocy jest osoba dorosła, zawiadamia policję.
- w przypadku, gdy sprawcą przemocy jest nieletni, a wcześniejsze metody postępowania okazały się nieskuteczne zawiadamia sąd.

2. W przypadku gdy pracownik Pracowni zauważy, że jakiegokolwiek dziecko jest krzywdzone przez innego pracownika osoba ta zobowiązana jest:

- sporządzić notatkę zawierającą dokładny opis zaistniałej sytuacji
- podjąć działania w celu zbadania sprawy: rozmowa z dzieckiem, rozmowa ze pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia, rozmowa z pozostałymi pracownikami Pracowni na temat zdarzenia, obserwacja pracownika, sporządzenie notatki służbowej;
- powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów małoletniego
- po potwierdzeniu informacji podjąć działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ogólnego, powiadomić policję.

3. W przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy domowej:

- W sytuacji zgłoszenia krzywdzenia małoletniego badane są okoliczności sprawy oraz odbywa się rozmowa z rodzicem, prawnym opiekunem lub osobą z najbliższej rodziny pokrzywdzonego, której sprawa nie dotyczy.
- Jeżeli stan dziecka wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia pracownik Pracowni wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych).
- Terapeuta składa zawiadomienie do odpowiednich organów, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.).
- W przypadku zaniedbywania dziecka, poniżania, upokarzania, ośmieszania dziecka, wciągania dziecka w konflikt dorosłych, manipulowania nim, terapeuta powiadamia sąd lub zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dalszy tok postępowania, po ujawnieniu krzywdzenia dziecka i zgłoszenia tego faktu Policji, Prokuraturze lub Sądowi, leży w gestii uprawnionych instytucji.

&4

ZASADY USTALENIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

W sytuacji ujawnienia krzywdzenia małoletniego terapeuta samodzielnie lub we współpracy z innym pracownikiem wybranym przez siebie, opracowuje plan wsparcia małoletniego.

Wsparcie obejmuje:

- objęcie małoletniego szczególną opieką wynikającą z potrzeb w sytuacji kryzysowej na terenie Pracowni
- współpracę z instytucjami pomocowymi
- udzielenie propozycji skorzystania z instytucji pomocowych w sytuacji kryzysowej rodzicowi/opiekunowi prawnemu

&5

ZASADY PRZEGLĄDU AKTUALIZACJI STANDARDU OCHRONY MAŁOLETNIICH

Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Pracowni Psychoterapii DIALOGI podlegają przeglądowi przynajmniej raz na dwa lata, każdorazowo w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz w razie nowelizacji następujących aktów prawnych:

1. ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1304 ze zm.);
2. ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.)
3. ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.), w części określonej w Rozdziale XXV „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”.

Osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich jest Kamil Jezierski, dokonuje on przeglądu i aktualizacji niniejszych Standardów, wprowadza niezbędne zmiany i ogłasza nowe brzmienie Standardów Ochrony Małoletnich.

&6

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH MAŁOLETNIEGO

Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):

1. Każdy pracownik Pracowni ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
2. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

3. Pracownik Pracowni jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.
4. Pracownik Pracowni może wykorzystać informacje o małoletnim w celach szkoleniowych lub supervizyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację małoletniego.
5. Pracownik Pracowni, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem małoletniego i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom innych instytucji np. sąd, szkoła. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik Pracowni podaje przedstawicielowi instytucji dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.

&7

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA

1. Pracownikowi Pracowni nie wolno umożliwiać przedstawicielom innych instytucji utrwalania wizerunku dziecka (tj. filmowanie, fotografowanie) bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
2. Upublicznienie przez pracownika Pracowni wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
3. Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

&8

ZASADY UDOSTĘPNIANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH PRACOWNIKOM, RODZICOM I DZIECIOM

Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” jest dokumentem ogólnodostępnym dla personelu Pracowni Psychoterapii DIALOGI, dzieci oraz ich opiekunów.

Dokument jest dostępny do wglądu w siedzibie Pracowni oraz na stronie internetowej Pracowni.